UW Medicine
UNIVERSITY OF WASHINGTON MEDICAL CENTER

ከሚጥል በሽታዎ ቀዶ ጥገና በኋላ

በቤት ውስጥ እራስን መንከባከብ

ይህ ጽሁፍ የሚጥል ቀዶ ጥገና ከተደረገልዎ በኋላ አቤትዎ ውስጥ እንዲከተሏቸው የራስ እንክብካቤ መመሪያዎችን ይሰጥዎታል።

የህመም መቆጣጠሪያ

በሚወጡበት ጊዜ የህመም ማስታገሻ መድሃኒቶችን እናዝልዎታለን። መውሰድ ያለብዎት በሚከተለው መንገድ ነው:-

- አሴታሚኖፌን (ታይለኖል)Acetaminophen (Tylenol): እንደ አስፈላጊነቱ በየ 6 ሰዓቱ ከ 500 ሚግ እስከ 1000 ሚግ ይውሰዱ። በቀን ከ 4000 ሚሊ ሜትር በላይ **አይውሰዱ**።
- ናርኮቲክ (Narcotic) ወይም ኦፓይት (opiate) መድሃኒትኦክሲኮዶን ሃይድሮሞርፎን (oxycodone, hydromorphone):- ለግኝት ህመም እንደ አስፈላጊነቱ ብቻ ይውሰዱ። እነዚህን መድሃኒቶች እንደገና **አንሞላም**።

የሚጥል በሽታ ቀዶ ጥገና ከማንፈራፈር ወደ ነፃነት አንድ እርምጃ እንዲጠጉ ሊረዳዎት ይችላል።

- ስቴሪዮዲስ (Steroids) ዴክታሜሰን፣ ዴካድሮን (dexamethasone, decadron):- አንዳንድ ሕመምተኞች እብጠትን እና ህመምን ለመቀነስ ስቴሮይድ ማዘዣን ይተዋሉ። ስቴሮይድ የሚወስዱ ከሆነ የሆድ አሲድ ፎሞትዳይን፣ ኦሜፕራዞል(famotidine, omeprazole) በስቴሮይድ ለማስታገስ መድሃኒት ያስፈልግዎታል። የታዘዝዎለትን ከጨረሱ በኋላ ህመምዎ ከጨመረ እባክዎን ይደውሉልን።
- አሁንም ከቀዶ ጥገናዎ ከ 7 ቀናት በላይ ህመም ካለብዎ እንደ ኢቦፕሮፌን ibuprofen ሞትሪን፣አድቪል (Motrin, Advil) ያለ ስቴሮይድ ያልሆነ ፀረ-ብግነት ኤንኤስ ኤይድ(NSAID) መውሰድ ይችላሉ። እንደ አስፈላጊነቱ በየ 6 ሰዓቱ ከ 400 ሚግ እስከ 600 ሚግ ይውሰዱ። በቀን ከ 2400 ሚሊ ሜትር በላይ **አይውሰዱ**።
- ስቴሮይድ እናኤንኤስ ኤይድ (NSAID) እየወሰዱ ከሆነ፣ እባክዎ የሆድ አሲድን ለመቀነስ መድሃኒት ስለማግኘት መጠየቅዎን ያረጋግጡ።
- ህመምን ለመርዳት እሽግ በረዶን መጠቀም ይችላሉ. የራስ ቅልዎን ለመከላከል ንጹህ ፎጣ በጭንቅላቱ እና በበረዶ ማሸጊያው መካከል ያስቀምጡ።

መታጠብ

- ከቀዶ ጥገናው በኋላ ለ 3 ቀናት ጭንቅላትዎን ደረቅ ያድርጉት።

- ከ 3 ቀናት በኋላ ጸጉርዎን መታጠብ ምንም ችግር የለውም። ይህንን ለማድረግ፡-
  - የራስ ቅልዎን እና ቀዶ ጥገና የተደረገበት ቦታውን በቀስታ ማሸት። ማከክ የለብዎትም።
  - ምንም ተጨማሪ ሽታ ወይም ንቁ ንጥረ ነገሮች ሳይኖር ለስላሳ ሻምፖ (ለምሳሌ የህፃን ሻምፖ) ይጠቀሙ።

የቀዶ ጥገና እንክብካቤ

- ቀዶ ጥገናዎ በማያያዣ ወይም በጅማት (ስፌት) ይዘጋል።
  - ማያያዣዎች ካሉብዎት ከቀዶ ጥገናዎ በኋላ ባሉት 14 ቀናት ውስጥ መወገድ አለባቸው።
  - ስፌት ካለብዎት፣ በቁስል ቼክ ቀጠሮዎ ላይ መወገድ እንዳለባቸው እንወስናለን (አብዛኞቹ ስፌቶች በራሳቸው ይቀልጣሉ ወይም ይወድቃሉ)። ስፌትዎን ካላስወገድን በዋና ተንከባካቢ ሐኪምዎ ሊወገዱ ይችላሉ።
- ቀዶ ጥገና በተደረገበት አካባቢ ቅርፊቶች ሊፈጠሩ ይችላሉ። ቅርፊቶችን **አያንሱ**። በተሰጠው መመሪያ መሰረት ጭንቅላትዎን ከታጠቡ እነዚህ በራሳቸው ጊዜ እንዲረግፉ ይረዳል።
- ቀዶ ጥገናዎ በደንብ እስኪድን ድረስ ኢንፌክሽንን ለመከላከል፡-
  - **አይዋኙ** ወይም ጭንቅላትዎን በውሃ ውስጥ አይንከሩ።
  - ኮፍያ ወይም ዊግ **አያጥልቁ**።
  - የፀጉር ማድረቂያ ወይም የፀጉር ቀለም **አይጠቀሙ** (ከቀዶ ጥገናው በፊት የፀጉር ቀለም መጠቀም ይችላሉ)።
- ቀዶ ጥገናውን በየቀኑ መከታተልዎን ያረጋግጡ። የሚከተሉት ከታዩብዎት ወደ ክሊኒክ ይደውሉ፡-
  - የኢንፌክሽን ምልክቶች እንደ ሙቀት፣ መጥፎ ሽታ ያለው ፍሳሽ (pus)፣ መቅላት ወይም ከ101.5°F (38.6°C) በላይ የሆነ ትኩሳት።
  - የውሃ ፍሳሽ መጨመር ወይም እብጠት (ትንሽ መጠን ያለው ደም እና እብጠት የተለመደ እና የሚጠበቅ ነው)።

እንቅስቃሴ

ከቀዶ ጥገናዎ በኋላ **ለ 2 ሳምንታት**፡-

- ከወገብዎ **አይታጠፉ**። በጭንቅላትዎ ላይ ምንም አይነት ጫና አለመፍጠር አስፈላጊ ነው።
- ከ 10 ፓውንድ በላይ የሚመዝን ማንኛውንም ነገር **አያንሱ** (አንድ ጋሎን ወተት ወደ 9 ፓውንድ ይመዝናል)። ለሚቀጥሉት 2 ሳምንታት ከ 25 ኪሎ ግራም በላይ የሚመዝነው ነገር አያነሱ።

- የአንጀት እንቅስቃሴ በሚያደርጉበት ጊዜ **አይወጠሩ**። ዘገምተኛ አንጀት ወይም የሆድ ድርቀት ካለብዎ፡-
  - ተጨማሪ ፋይበር ይመገቡ። ያልቆዩ ፍራፍሬዎችን እና አረንጓዴ ቅጠላማ አትክልቶችን አብዝተው ይመገቡ።
  - አብዝተው ፈሳሽ ይጠጡ፣ በቀን ከ6 እስከ 8 ሙሉ ብርጭቆ ውሃ ይጠጡ።
  - ሰገራ ማለስለሻዎችን ቢፈልጉ ችግር የለውም። እነዚህን ከፈለጉ እባክዎን ወደ ቢሮ ይደውሉ።
- ማገገምዎን ለማፋጠን በየቀኑ አጭር የእግር ጉዞ ያድርጉ።

ምን ይጠበቃል

ከዚህ ቀዶ ጥገና በኋላ የሚከተሉት የተለመዱ ናቸው፡-

- **በቀዶጥገና ቦታዎ ላይ የመደንዘዝ ስሜት።** ለብዙ ወራት ሙሉ ስሜት ላይመለስ ይችላል። ቀዶ ጥገናዎ በሚድንበት ጊዜም ውጋት ሊኖርብዎት ይችላል።
- **ለረጅም ጊዜ ቀጥ ብለው ከተኙ በኋላ እብጠት።** ሰውነትዎ በተሰፋበት እና በፊትዎ አካባቢ እብጠት የሚያስከትሉ ፈሳሾችን ለማስወገድ ጊዜ ይወስዳል።. ለአንዳንዶች እብጠት ከ 3 እስከ 6 ወራት ሊቆይባቸው ይችላል።
- **የፍሳሽ ማስወገጃ።** ትንሽ መጠን ያለው የደም መፍሰስ ሊያስተውሉ ይችላሉ። ይህ መቀነስ እና ከበርካታ ቀናት በኋላ ማቆም አለበት።
- **በተሰፋበት ዙሪያ እብጠት።** ይህ ለበርካታ ሳምንታት ይቆያል።
- **ከባድ ራስ ምታት።** ይህ ከ 1 እስከ 3 ሳምንታት ይቆያል. የህመም ማስታገሻ መድሃኒቶችን ካቋረጡ በኋላ "የተመለሰ" ራስ ምታት ሊኖር ይችላል። ይህ የተለመደ ነው።

መቼ መደወል እንዳለብዎት

የሚከተሉት ከታዩብዎት ወደ ክሊኒክ ይደውሉ፡-

- ከባድ ወይም ያልተለመደ ራስ ምታት
- ከቁስልዎ የሚመጣ ማንኛውም ግልጽ የሆነ ፍሳሽ
- በሚተኙበት ጊዜ የተበለጠ ራስ ምታት
- ድካም (ያልተለመደ የድካም ስሜት)
- ጠንካራ አንገት
- ከቁጥጥር ውጪ የሆነ ማቅለሽለሽ እና ማስታወክ
- መፍዘዝ ወይም ሚዛን መጠበቅ ላይ ችግሮች
- አስቸጋሪ ጊዜ የእግር ጉዞ ወይም ደካማ ቅንጅት
- በእይታዎ ላይ ችግሮች (የደበዘዘ እይታ ወይም ሌሎች የእይታ ለውጦች)
- የአንጀት ወይም የፊኛ መቆጣጠሪያ ማጣት

- የስብዕና ለውጦች፣ ግራ መጋባት ወይም የማስታወስ ችግሮች
- ማንፈራፈር፡-
  - በአንድ ሰአት ውስጥ ከ5 ደቂቃ በላይ የሚቆይ ማንፈራፈር ወይም ከ3 በላይ ማንፈራፈር።
  - የመመርመሪያ ቀዶ ጥገና (ክትትል ወይም የመሳሪያ አቀማመጥ) ካለዎት፣ ከተለመደው የተለየ ማንፈራፈር ካለብዎት ወደ ቢሮው ይደውሉ።
  - የሕክምና ቀዶ ጥገና (lase ወይም lobectomy) ካጋጠመዎት ምንም አይነት ማንፈራፈር ካለብዎት ወደ ቢሮው ይደውሉ።

እንደ ድንገተኛ ሚዛን ማጣት፣ ድንገተኛ የአይን እይታ በአንድ ወይም በሁለቱም አይኖች ማጣት፣ በአንድ በኩል የፊት መደምሰስ፣ መዳከም ወይም መደንዘዝ፣ ወይም በንግግርዎ ላይ ማሽቆልቆል የመሳሰሉ የስትሮክ ምልክቶች ካጋጠመዎት **ወዲያውኑ 911 ይደውሉ**።

ምቾት ማጣት እና ህመም ሊሰማዎት ይችላል። ይህ ከጭንቅላት ቀዶ ጥገና በኋላ የሚጠበቅ ነው! ማስታወስ ያለብን ዋናው ነገር ይህ ቀዶ ጥገና ወደ ማንፈራፈር ነፃነት እንዲጠጉ ይረዳዎታል ብለን ካላሰብን አንመክረውም ነበር። አንድ እርምጃ መቅረብ።

ጥያቄዎች?

ጥያቄዎችዎ ጠቃሚ ናቸው። ጥያቄዎች ወይም ስጋቶች ካሉዎት ወደ አቅራቢዎ ይደውሉ ወይም የ MyChart መልእክት ይላኩላቸው።

በሳምንቱ ቀናት ከ 8 a.m እስከ 4 p.m ወደ Harborview Regional Epilepsy Center ይደውሉ፡ 206.744.3576 እና ቀረጻውን ሲሰሙ 2 ን ይጫኑ።

ከሰዓታት በኋላ እና ቅዳሜና እሁድ እና በበዓላት፣ 206.744.9300 ይደውሉ እና ከነርስ ጋር ለመገናኘት አማራጮች ይሰጥዎታል።

© University of Washington Medical Center
Amharic published PFES: 2023
Amharic translation by HMC Translation
Clinician Review: 08/2022
Reprints on Health Online: https://healthonline.washington.edu

UW Medicine Epilepsy Clinic | Harborview Medical Center | Box 359746
4 West Clinic, 325 9th Ave, Seattle, WA 98104 | 206.744.3576

UW Medicine
UNIVERSITY OF WASHINGTON MEDICAL CENTER

After Your Epilepsy Surgery

Self-care at home

This handout gives self-care instructions for you to follow at home after your epilepsy surgery.

Pain Control

We will prescribe pain medications for you upon discharge. This is how you should take them:

- Acetaminophen (Tylenol): Take 500 mg to 1000 mg every 6 hours as needed. Do **not** take more than 4000 mg per day.
- Narcotic or opiate medication (oxycodone, hydromorphone): Take only as needed for breakthrough pain. We do **not** refill these medications.

Epilepsy surgery may help bring you one step closer to freedom from seizures.

- Steroids (dexamethasone, decadron): Some patients will leave with a steroid prescription to help reduce swelling and pain. If you will be taking steroids, you will need a medication (famotidine, omeprazole) to relieve stomach acid. If your pain increases after finishing the steroid prescription, please call us.
- If you still have pain more than 7 days after your surgery, you may take a *non-steroidal anti-inflammatory* (NSAID) such as ibuprofen (Motrin, Advil). Take 400 mg to 600 mg every 6 hours as needed. Do **not** take more than 2400 mg per day.
- If you are taking both a steroid and an NSAID, please make sure to ask about getting a medication to reduce stomach acid.
- You may use an ice pack to help with pain. To protect your scalp, place a clean towel between your scalp and the ice pack.

Showering

- For 3 days after surgery, keep your head dry.

UW Medicine Epilepsy Clinic | Harborview Medical Center | Box 359746
4 West Clinic, 325 9th Ave, Seattle, WA 98104 | 206.744.3576

- After 3 days, it is OK to wash your hair. To do this:
  - Gently massage your scalp and incision area. Do NOT scrub.
  - Use a mild shampoo (such as baby shampoo) with no added scents or active ingredients.

Incision Care

- Your incision will be closed with staples or *sutures* (stitches).
  - If you have staples, they must be removed within 14 days after your surgery.
  - If you have sutures, we will determine if they need to be removed at your wound-check appointment (most sutures will dissolve or fall out on their own). If we do not remove your sutures, they can be removed by your primary care doctor.
- Scabs may form along your incision. Do **not** pick at the scabs. Washing your head as instructed will help these fall off on their own.
- To prevent infection, until your incision is well-healed:
  - Do **not** go swimming or put your head underwater.
  - Do **not** wear hats or wigs.
  - Do **not** use a hair dryer or hair dye (you may use hair dye before surgery).
- Check your incision every day. Call the clinic if you have:
  - Signs of infection such as warmth, bad-smelling drainage (pus), redness, or a fever higher than 101.5°F (38.6°C).
  - Increased drainage or swelling (a small amount of blood and swelling is normal and to be expected).

Activity

For 2 weeks after your surgery:

- Do **not** bend over at the waist. It is important not to put any pressure on your head.
- Do **not** lift anything that weighs more than 10 pounds (a gallon of milk weighs almost 9 pounds). For the following 2 weeks, do not lift anything that weighs more than 25 pounds.

- Do **not** strain when having a bowel movement. If you have slow bowels or constipation:
  - Eat more fiber. Eat plenty of fresh fruits and green leafy vegetables.
  - Drink lots of fluids, 6 to 8 full glasses of water a day.
  - It is normal to need stool softeners. Please call the office if you need these.
- Take short walks throughout the day to speed your recovery.

What to Expect

After this surgery, it is normal to have:

- **Numbness at your incision site.** You may not regain full feeling for many months. You may also have sharp pains as your incision heals.
- **Swelling after you lie flat for long periods.** It will take time for your body to absorb the fluids that cause the swelling around the incisions and your face. For some, swelling can last 3 to 6 months.
- **Drainage.** You may notice a small amount of bloody drainage. This should lessen and then stop after a couple days.
- **Tenderness around your incision.** This will last for several weeks.
- **A dull headache.** This will last for 1 to 3 weeks. There may be a "rebound" headache after you taper off pain meds. This is normal.

When to Call

Call the clinic if you have:

- Severe or unusual headache
- Any clear drainage coming from your wound
- Headache that is better when you lie down
- *Fatigue* (feeling unusually tired)
- A stiff neck
- Uncontrollable nausea and vomiting
- Dizziness or problems with balance
- A hard time walking or poor coordination
- Problems with your vision (blurred vision or other changes in vision)

UW Medicine Epilepsy Clinic | Harborview Medical Center | Box 359746
4 West Clinic, 325 9th Ave, Seattle, WA 98104 | 206.744.3576

- Loss of bowel or bladder control
- Personality changes, confusion, or memory problems
- Seizures:
  - Seizures lasting more than 5 minutes or more than 3 seizures in one hour.
  - If you had *diagnostic surgery* (monitoring or device placement), call the office if you have any seizures different from your normal.
  - If you had *treatment surgery* (laser or lobectomy), call the office if you have any seizures at all.

Call 911 right away if you have symptoms of a stroke such as sudden loss of balance, sudden loss of vision in one or both eyes, facial drooping on one side, weakness or numbness in one arm, or slurring in your speech.

You are going to experience discomfort and pain. This is to be expected after brain surgery! The important thing to remember is that we would not have recommended this surgery if we did not think it would help you grow closer to freedom from seizures. One step closer.

Questions?

Your questions are important. Call your provider or send them a MyChart message if you have questions or concerns.

Weekdays 8 a.m. to 4 p.m., call Harborview Regional Epilepsy Center: 206.744.3576 and press 2 when you hear the recording.

After hours and on weekends and holidays, call 206.744.9300 and you will be given options to connect with a nurse.

© University of Washington Medical Center
Published PFES: 2015, 2017, 2019, 2022
Clinician Review: 08/2022
Reprints on Health Online: https://healthonline.washington.edu

UW Medicine Epilepsy Clinic | Harborview Medical Center | Box 359746
4 West Clinic, 325 9th Ave, Seattle, WA 98104 | 206.744.3576